

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 223-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошти: П. К. О. Львів 504-080.
Банку Чеських Лівон.
Прага „Діло“.
Рукописи не зворотимо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) 5.00 зол.
Чвертьрічна 15.00 „
Піврічна 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-КИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Перший дипломатичний представник Польщі у Ковні.

Польський уряд повідомив через Таллін литовський уряд, що нині перейде офіційно польсько-литовський кордон радник польського міністерства закордонних справ Клоповський. Для нього приготовано приміщення в ковнському готелі „Метрополь“.

НЕ БУДЕ ДИМІСИ ЛИТОВСЬКОГО УРЯДУ.

З Ковна офіційно повідомляють, що відступку прем'єра Тубеліса, який від 19. січня перебуває на лікуванні у Швейцарії, продовжити до 19. квітня. Його заступником є далі міністр комунікацій Станіславас. Заступником

Тубеліса на становищі міністра скарбу буде Ендриєсонас. Таким чином упадають усі погрошки та сиплеті про згоду літвиського уряду.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В КОВНІ.

Мешканці Ковна, зокрема університетська й гімназійна молодь, уладили патріотичну маніфестацію коло могили невідомого воїна, що перемінилась у протипольську демонстрацію. Поліція енергійно виступила проти демонстрантів, арештуючи кільканадцять осіб.

Об'єднання німецької меншини в Чехословаччині.

НІМЕЦЬКИЙ „РІЛЬНИЧИЙ СОЮЗ“ ПОКИ ДАЄ УРЯДОВУ КОАЛІЦІЮ.

Голова німецького „рільничого союзу“ в Чехословаччині ствердив у комунікаті, що його партія виступає з чехословацького урядового блоку та прилучується до партії судетських німців (Генляйна). Зусилля, щоб забезпечити права німецької меншини угодою з урядом, не повелися, урядова ухвала з 18. лютого 1937 р. не дала вислідів. Останні події вимагають об'єднання всіх німецьких сил.

Представник „рільничого союзу“ у прасці уряду мін. Шпіна подався до димісії.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ДАСТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ГАРАНТІЙ.

Вчора перед полуднем британський уряд

радив дві години, м. ін. над становищем до аншлюсу, над питанням безпеки Чехословаччини та над положенням в Іспанії після національних перемог. Як твердить „Стар“, більшість міністрів заявила, що Англія не повинна зобов'язуватися до ніякої активної допомоги для Чехословаччини, якби на ту останню напали.

Прем'єр Чемберлен відкреслить мабуть у найближчому експозе, що

Англія приваже велику вагу до домагань судетських німців; коли Чехословаччина їх полагодить, усуне можливість збройного конфлікту.

І Ліхтенштайнові загрожує аншлюс?

У Ліхтенштайні зростає націонал-соціалістична пропаганда, щоб прилучити це невеличке князівство (положене між Швейцарією та Австрією, заселене німцями) до Німеччини. Уряд Ліхтенштайну заявив, що буде боротися проти тих тенденцій усіма засобами.

ВІДБИРАЮТЬ ЗБРОЮ.

В Австрії появилася розпорядок, що наказує зложити владі зброю до 25. ц. м. під загрозою суворих кар.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРОТИ МАСОВОГО НАПЛИВУ АВСТРИЙСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ.

У відповідь на інтерпеляцію в палаті громад мін. Гор заявив, що уряд не може приймати австрійських емігрантів, які не мають з чого прожити; дотепер відіслано з британських пристаней кількадесятьох австрійських громадян.

Національні війська здобули Гвеску

ТА ПІШЛИ 20 КІЛЬОМЕТРІВ ВПЕРЕД.

Авас повідомляє: Національні війська почали рано велику офензиву в околиці Гвески. Після важких боїв заняли кони ворожі укріплення та посунулися на 10 км. на фронті широкому на 10 км. Несподіваним наступом здобули вони місто Гвеску, відкидаючи червоні відступили.

„Радіо Насіональ“ подає, що під Гвескою національні війська пішли на 20 км. вперед на фронті широкому на 5 кілометрів.

Зоні взяли 1000 полонених і велику добичу. Національне командування повідомляє, що його війська заняли села Лірта, Араску, де Сієра де Гата, де Мезатас де Копо-

на, гори Кватро Квартос, Мескаріельос, Льомас де Сан Хуан, Вандекабріто, Льяндуеска, Торрелієрта, Каза Манансіаль, Ляфуентес, Каррансія, Лязардета.

БАРСЕЛЬОНА ПОТВЕРДЖУЄ.

Комунікат барсельонського міністерства оборони стверджує, що на відтинку Гвески національні війська при підтримці літаків та артилерії виконали кілька наступів, заняли Лірту і змусили червоних покинути околицю Альмудавару.

МАДЯРСЬКИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК У НАЦІОНАЛЬНІЙ ІСПАНІЇ.

До Бургосу приїхав шарже д'аффер Мадяшини.

Легко можна навчитися ощаджувати

при допомозі ПРЕМІЙНОЇ ВКЛАДОВОЇ КНИЖЕЧКИ Кооперативного Банку „ДНІСТЕР“ у Львові вул. Руська ч. 20, на яку складуючи щомісячно вкладку від 5-зоп. вгору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зол., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

„250.000 поляків має право до автономії...“

Львів, 23. березня 1938.

„Ілюстровани Кур'єр Цодзєнни“, ч. 69, з 10. ц. м. приніс вістку, що у Чехословаччині, на теренах, на яких ствердять кваліфіковану меншість польського населення, будуть двомовні, себто чесько-польські написи на залізничних двірцях, та всіх державних і громадських установах, будуть двомовні поштові бланкети і т.д. Очевидно, що для „ІКЦ“ цього мало, бо — на його думку — поляки в Чехословаччині мусять домогатися далеко більших прав. Ясно, що славетний „ІКЦ“ не є органом дуже міродатним, коли річ іде про поважну політику (з того не виходить, щоб треба було його легковажити: навики, ми знаємо найкраще, що впливи того органу величезні, і будуть величезні так довго, як довго найбільший голос матиме у політ. практиці польська вулиця, для якої політичний критерій не існує). Але ось учора почули ми у цій самій справі заяву з найбільш компетентних уст та у далеко більш сконкретизованій формі: міністр закордонних справ Польщі, п. Бек, в інтерв'ю, що його дав редакторowi „Дейлі Мейль“ Вардові Прайсові, який в минулому тижні у зв'язку з польсько-литовським конфліктом перебував у Варшаві, заявив буквально (цитуюмо за „Газетою Польською“, ч. 81 з 23. ц. м.):

„...250.000 поляків, що живуть під чеською владою, творять суцільну і зальокалізовану людність у тешинській окрузі та мають однаково добрі права дістати таку місцеву автономію, якої домагаються судетські німці...“

Морока з тією статистикою! Але всетаки для наших скромних цілей може досить буде тих джерел і даних, що їх маємо під рукою.

Ось книжечка, видана авторитетним видавництвом — Інститутом для дослідів національних справ у Варшаві, — пок. Леона Василевського „Національний склад європейських держав“. Хоч книжка вийшла розмірно недовго, бо в 1933 році, проте її дані, оперті головню на статистику з 1920-ох рр., вже старі, бо вже після того з усіх дотичних держав відбулись переписи населення. Добра сторінка тієї книжки та, що зібрані там і поруч себе зіставлені дані національної статистики різних європейських держав: отже не вважаючи на цифри із попереднього перепису — можна знаменито застосувати порівняльну методику. Кого з них порівнювати? Польське населення в Чехословаччині, яке має право на локальну автономію, та українське населення у Польщі, яке...

Отже не вдаючись у небезпечну дискусію про політичні права, пригадаємо, що згідно з переписом населення у Чехословаччині з 15. лютого 1921. р. (пізніше відбувся черговий перепис 1. грудня 1930) поляків було у Чехословаччині 110.138 (0.8 проц.), українців — 477.430 (3.5 проц.). Великий лексикон Маєра з 1930 року, покликаючись на той сам перепис, подає число поляків у ЧСР тільки на 75.853, але згорі погоджуємось, що та цифра не відповідає дійсності: хто як хто, але ми, українці, знаємо

Великий зїзд пань у Львові

вже почався. — Ціль: оглянути прекрасні весняні моделі пальт, костюмів, суконь і пр. у відомім магазині Й. Посамент, Львів, ул. Академічна ч. 2 (Готель Жоржа).

найкраще, які то дива діються зі статистичними цифрами.

Бо ось у тому самому 1921. році (30. вересня) перепис населення у Польщі показав українців 3,898,431 (14.4 пр.) і сам автор згаданої польської книжки вважав за відповідне зазначити: „Не підлягає сумніву, що число українців, подане у переписі, є занижене, але нову твердження українських політиків і публіцистів, немов число українців у Польщі доходить до 5,7 і навіть 8 мільйонів, не є на нічому оперте“. Ту свою тезу пок. Леон Василевський розвинув у широкій окремій статті „Правдиве число українців у Польщі“ у числі 3-му журналу „Справи народоустановчі“ за травень-червень 1927 р. У висновку автор дійшов до числа 4,552,035 українців у Польщі на 1921 рік, до чого додавав ще „дількасот тисяч природного приросту за рр. 1922—26“. Зате д-р А. Крисінський у тому самому журналі ч. 6, за грудень 1928 окреслював число українців у Польщі на день 1. I. 1928 на 4,865,000. Офіційна польська статистика, оперта на переписі населення з 9 грудня 1931 року ще складніша. Яка відомо, та статистика признає поділ на 1) рідну мову і 2) віросповідання. У першому переписному аркуші А була тільки одна рубрика рідної мови для українців: „єзик українській (руській, русинській)“. В оголошених вислідах статистики на превелике диво філологів появилася дві окремі категорії польських громадян: ті, що говорять мовою українською та ті, що говорять мовою цілком іншою — рускою. До категорії українців зараховано 3,222,000 осіб та до русинів — 1,219,600, чим страшенне зраділи наші москвофіли, які відразу вважали отой мільон двісті тисяч людей заанектували для себе, даючи з черги своїм протекторам надію, що можна оту цифру використати для політичних комбіцій. Що-права, у віросповідній статистиці з грудня 1931 знаходимо вже цифри цілком інші: греко-католиків — 3,336,200 і православних — 3,762,500. Від православних радимо відняти 138,700 росіян та половину з числа 989,900 (білорусини, які є католиками та православними) і тоді зсумувати. У висліді дістанемо цифру 5,466,050. Очевидно, що польські діячі і публіцисти дні на муть не допускають, що така цифра дискредитує попередню цифру 4,441,600 українців плюс русинів: їх висновок такий, що різниця — це відно поліки греко-католики й лоялки православні! Зрештою, самі українські держави теж не поділяють числа українців у Польщі на „8 мільйонів“, тільки: 6,103,000 згідно зі статистикою в „Українській Загальній Енциклопедії“ (III том, стор. 422) або 6,042,000 — у III. Українському Статистичному Річнику за 1935 рік.

Але пощо сваритись за тисячі, ба навіть сотні тисяч чи хочби мільон! Адже ми не вквстонуємо цифри 250,000 поляків у Чехосло-

ващині, що їх подає п. Бек. Що більше: не вквстонуємо їх прав домагатися такої місцевої автономії, якої домагаються тамошні німці: дай їм Боже здобути собі в Чехословащині якнайбільші права! Але що в такому разі мають казати: ті 3,222,000 офіційно признані українці в Польщі й оті 1,219,600 офіційних русинів? Хай навіть буде нас у Польщі не поверх 6 мільйонів, але „тільки“ 4 і пів мільйона: то чи ми маємо право домагатися автономії чи ні?

Тимчасом дійсність у Польщі така, що про автономію українців взагалі й говорити не можна, як про якусь ересь. Автономія — це в опині польських і політичних кол і польської вулиці неначе сингонім відосередковиків тенденцій, а від такої дефініції до дефініції „протидержавного сепаратизму“, „замаху на державну цілість“, „розбивання єдності держави“ — вже один крок. Закон про воєвдську автономію з 1922 р. перейшов до архіву, про який ніхто й не згадує. Нинішня система повної уніфікації та централізації вважається якимось табу. Дійшло чейже до того, що навіть серед тих кільканацяти точок „мінімальної програми“, про які казалося на весну 1935 року, як про угольний камінь „нормалізації“, не було і згадки про автономію.

Цілком ясно: як можна казати про автономію, коли з отих багато-багато скромніших і мізерніших вимог нічого у практиці не вишло! „ІКЦ“ легковажно висловлюється про двомовні чесько-польські написи у краю, в якому є коло 200,000 поляків. Що сказав би той сам „ІКЦ“, колиб у Східній Галичині і Волині впровадили двомовні польсько-українські написи? Гадаємо, що організував би вуличні демонстрації проти „української небезпеки“. І про двомовні написи на залізничних двірцях годі мріяти тоді, коли громадянин стрічається з відмовою дістати залізничний білет, якщо при залізничній касі попросить — українською мовою.

А проте з цього не виходить, що справа автономії для українців у Польщі „не існує“. Вона так само існує, як ті українці, що їх не хоче брати під увагу офіційна статистика, — вона так само існує, як існує факт неполаданнях польсько-українських відносин, факт загострення тих відносин в останніх двох роках та останніх місяцях знову до надзвичайної сили. А тому, що ніякої справи не можна поладати, коли в розмовах на що тему нема відповідної ясності, ставимо справу явно і славно, так як вона на ділі є: успішна полагода польсько-українського конфлікту в межах Польщі може прийти тільки на платформі автономії. Кожна інша спроба тільки що справу заплугоє. Очевидно, поправа може прийти і без автономії, навіть поправа значна, бо й сама формула „автономія“ не розв'язує проблеми: треба ще знати, який її зміст. А проте справжню, тривку і асесторонню злагоду національно-політичних відносин у Польщі залежить від признання автономії тим землям, на яких живуть мільйони українців. Іс.

Радикали викрутилися таким самим способом. Парламентарні вельможі мають свої прайватні гри.

Цей справді дуже слабкий французький уряд і мабуть не довго стоїть перед дуже тяжкою закордонною проблемою, що є наслідком політичних помилок цілих французьких поколінь. Французька Революція та Імперія зруйнували найкращий дипломатичний твір королівської Франції: європейський статут Вестфальського миру. Німеччину поділив був той дивний дипломатичний договір на 2000 самостійних єдинств: князівств, республік, єпископств, марграфств. Соборницькі національні гасла французької революції, революційні, політичні імперські декрети Наполеона I щодо адміністративної алуки розділеної німецької території, — політика національної єдності Італії Наполеона III; вже за наших часів радсть французьких республіканців з упадку тих Габсбургів, тих усіх малих німецьких династій, які тримали свої престолі разом із Вільгельмом II, і тим самим уніфікували Німеччину, розбір Австро-Угорщини все це виключно до факту, що Франція недопустила п'ять років тому Габсбургів з малій Австрії, довело до IV-ої Німеччини, бо ти мабуть називатимуть зєднаній Берлін і Вієна в одній державі.

Тепер черга, так бодай кажуть, на Чехословачину, і француз може тепер відкрити дістати мобілізаційну картку кожного дня. Тільки тут настрій.

Нмецька „Міттєлєвропа“, що твориться може мати дуже важні наслідки і для нас українців. Якщо черговий німецький гри упи на Чехословачину, то наше Закарпаття зветь опиниться під мадярською владою. Давши нерішучість Франції та Англії в подіях Середньої Європи означатиме перехід тієї землі до Мадярщини. Ми дуже щільно читали актуальні статті (і. к.) в „Ділі“, що порушили актуальні питання Закарпаття. Закарпаття — доводило собі докинути — є покищо одною, краще сказати єдиною точкою аустрії, де українці і французи можуть мати одну і ту саму думку. Для нас тепер дуже важна проблема, куди йдеме далі цей німецький „драг“ великої Німеччини: на схід Європи чи на африканські колонії. Для нас, українців, є теж дуже цікавий витр останніх австрійських подій в цілому світі. Найважливіша річ: не перебільшуймо сили сили і не зменшуймо непотрібно сили інших, бо ми вже раз жакливо перерахувалися у 1914-му році.

Юрій Студинський.

ЕПИСКОП ЛЯТИШЕВСЬКИЙ У ПАПИ

Папа прийняв на приватній аудієнції єпископа-помічника Івана Лятишевського.

2 200.000 дол. відшкодування за „Панай“

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ
Американський амбасадор у Токио доставив японському урядові ноту з вимогою відшкодування у висоті 2,200,000 доларів за затоплену канонерку „Панай“.

Крім того Америка зажадала відшкодування за 3 затоплені судна — вартість 1,945,000 доларів за знищення американським та 268,000 доларів для родин убитих американських громадян. З інших джерел діють, що родини трьох американців убитих на „Панай“ мають дістати разом мільон доларів.

ДУНАЙСЬКА ФЛОТА ПЕРЕХОДИТЬ ПІД КОМАНДУ НІМЕЦЬКОЇ МАРІНАРХІ

Канцлер Гітлер доручив головному командові воєнної морської перевантажувальній на Дунаї стелажі кораблі австрійської флотії і створити з них дунайську флотію у складіх німецької воєнної морської. Створення рейху ці кораблі під прикриттям німецької військово-морського командування.

Малій уряд перед великими завданнями

Урядова провізорія. — Німецька єдність, Міттєлєвропа і Закарпаття.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 18. III. 1938.

Франція викликала великого національного уряду зложеного з людей нових, енергійних, талановитих. Таких людей французам не бракує, але вони працюють переважно поза парламентом. Франція дістає ще один кабінет Блюма. З нього предовсім невдоволення сам Блюм, як це він зазначив у своїй промові наданій через радіо. Зуявний, чи пак трохи перетомлений реакції дав те, що ми.

Блюм відомий журналіст і письменник хоче мабуть довести, що коли нема інших кандидатів між соціалістами, то він може бути і добрим міністром скарбу. Співає, теж соціаліст, ученик і приятель великого єбитого у Парижі російського „економіста“ Навашина, перебрал портфель бюджету. Вийшли ще міністерські ветерани як Сєро (радикал, кількокрятний міністр, і прем'єр у хвилині, як Гітлер зайняв Наврєнню), Стер та інші досвідчені діла. До міністерства закордонних справ вернувся всіма забутий мін. Поль Бонкур, урядовець Ліги Націй,

ідеолог збірної безпеки і... колишній спів-автор „Пасту чотирьох“.

Інші міністри з першого, другого і третього кабінету „люди фронту“ поміняли тільки між собою теки, як велить традиція Третьої Республіки. Шотан, Боне, Маршакдо відійшли з уряду в надії на скорий поворот до кабінету національного обєднання (унії), який начебто дозріває. Димісія Дельбоса є парадоксальним явищем до димісії Ідена в Лондоні, якого престиж в Англії по брутальному ашлюбі мав сильно зрости. Дельбос, муж довіря генерального штабу, не випускає зі своїх рук теки національної оборони.

З комуністами не хотіли співпрацювати не тільки члени центра і правий, але показується, до не хотіли їх тепер теж соціалісти і радикали, бо Блюм комуністів до свого II. уряду не взяв. Тільки Блюмоні (що дуже гостро виступав проти великої різни в СССР на сторіжках соціалістичного шоденника) тепер легко сказати комуністам: „Бачите, це центрої партії вас не хотіли, а не ми соціалісти!“

По широкому світі.

Панарабський комітет візван палестинських арабів бойкотувати британську королівську комісію, що цього року вийде до Палестини.

Норвегія погодилася скасувати консулят у Ленінграді.

Б. американський президент Гувер був на півгодинній аудієнції у британського короля.

Швейцарський суд у Ціріху засудив кількох комуністичних верховодів, що вислали добровольців до червоної Іспанії.

Німецький маршал Герінг приїде до Австрії, щоб виголосити агітаційні промови перед публіцистом.

У Палестині недалеко ливанського кордону дійшло до сутички між 50-ма арабами і 80-ма жидами; втрати по обох боках

РИЧАЛТОВІ Д Е Ш Е В І
ЛІНУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155.—
Інформації:
ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ 9—65

Туреччина купила в Англії 10 найновіших бомбових літаків.

3.000 німецьких робітників причалило на прогульковому кораблі „Дер Дойче“ до Триполісу, де їх повитали представники місцевої влади та організації.

Румунський уряд дозволив вивезти до Польщі 150 вагонів кукурудзи.

Фінська військова влада хоче устатити вдовж кордону СРСР скорострільні протилежні гармати, бо над Фінляндією даліше з'являються якісь таємничі літаки — мабуть совітські.

Мадярська і німецька кіннота стрінулася на кордоні та повиталася.

Англо-італійські переговори розвиваються добре; тепер вони торкнуться найважливішої справи — еспанської.

Мексиканські робітники увязнили вищих урядовців американських та англійських нафтових товариств, що їх уряд skonфіскував.

Румунський уряд заборонив ритуальний заріз.

Осад влекше творення
назубного каменя і поро-
нявості! Паста до зубів
Одоль поборює осад.

Напад на українські редакції.

КОМУНІКАТ РАДИ ТОПІЖ.

Стався шкідливий і прикрий факт. Гурт незнаних людей вдерся до редакцій наших шоденників, посуваючись у двох випадках аж до фізичного нападу на редакторів.

Українські журналісти, що серед невимовно тяжких обставин стоять у першій лінії національних позицій, не сміють бути наражені на терор якоїнебудь групи власного громадянства — тимбільше, коли не знати, який суспільний чинник відповідає за цю групу. Такі виступи розкладають зорганізоване життя нації та ослаблюють її відпорну силу.

Рада ТОПІЖ на своєму засіданні 23-го березня 1938-го р. однодушно рішила дати вислів найгнібшому обуренню з приводу цього недопускального нападу і якнайрішучіше нап'ятувати такого роду методи суспільної боротьби.

РАДА Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ
ІМ. І. ФРАНКА:

Роман Купчинський, Д-р Матвій Стахів, Д-р Мирон Коновалець, Іван Кедрин-Рудницький, Басиль Софронів-Левинський, Д-р Євген Ю. Пеленський, Іван Дурбак.

З польської преси.

Польський націоналізм та чужі аґентури.

Редактор „Бюлетину Польсько-Українського“, В. Бончковський умістив в останньому числі цього тижневика цікаву статтю п. н. „Благовидний предлог“.

„Чи знаєте, Панство, цей досконалий російський вислів? На польську мову можна його перекласти тільки довгим, незграбним зворотом: притока, що її обособується якоюсь ідейною метою. Але є в мові народу, що видав з себе й консервує явище большевизму, ще один зворот, який дає скорот вислову „благовидний предлог“. Він звучить: „под всякою подлостью можна надвести идеологию“ — всяке лайдацтво можна умотивувати якоюсь ідеєю. Той, що знає російську літературу, хоча б з „Проступле-

ніем і наказанієм“ Достоевського на чолі, зрозуміє який специфічно московський зміст міститься у цих коротких і ядерних висловах, як величаво відслонюють вони російські методи, такі там і в часах Івана Лютого, Петра І, як і в (іконуючого) о. (боязки) царя Сталіна, які казали ГПУ за часів Івана Лютото (т. зв. опричнина) вбити митрополита Філіппа і самому мало, що не статися знаряддям секти „жидовствующих“, що опановувала царський двір, які безбожною Петрові І. наказали почати боротьбу з церквою та підпорядкувати її світській владі, що стало підвальною для влекшення боротьби большевиків з релігією.

Хочете стати ще більш принадною?
Шукаєте все кращого косметичного засобу?

Спиніть свій зір на елегантній виставі добре всім відомої парфумерії „ЛОТОС“ у Львові — а вона Вам скаже, що тепер провід ведуть косметики

Меріда

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостасу.

Іконостас — розмірами дуже велика площа, вся вкрита різьбою й іконами (звідси й назва). На подвійні зі стіни у церкві очі вірних так довго чіпляються, як на іконостасі, чи то ждучи на відправу, чи підчас богослужби. Він привертає увагу кожного, хто вступить до церкви, багатством своїх мерехтливих світлом різьблених орнаментів, кількістю ікон, ліній форм і барв.

Тимто іконостас у програмі мистецького виховання церкви — найважливіша точка для різьбярів, а може ще більше для майстрів.

Обрядовий, закріпленний століттями й традицією характер, символіка, вигляд, конструктивні й декоративні елементи іконостасу завязані органічно вже з самим поняттям української церкви. Встановлені, всім відомі форми цієї предв'язаної багатості стіни, стали згодом в розумній мірі й необхідною складовою частиною.

І навіть там, де часом архітектурні огляди (напр. у св. Юра, Володимирській церкві, св. Миколая) цієї стіни не допускали, знаходилися все ж таки вихід, компроміс: ставлено приземисті, розміщуючи решту образів по стінах обидві сторони конзигнації іконостасу. У архітектурній соборі св. Юра з архітектурних оглядів велику частину образів розміщено проти вірних по стінах у вистарілій ча-

стині храму, маніфестуючи бодай таким робом ріжницю церкви від західного костела.

Ці факти показують, як традиція та закорінений звичай тільки під натиском обставин неохоче відступали від свого.

В первісному своєму засновку іконостас — твір східно-обрядовий, візантійський і як усе зв'язане з цим поняттям продумане і пристосоване до певних релігійно-обрядових функцій у своїх взаємних цілості і поодиноких частин. Повільно змінюючи чи переставляючи частини не значило порушувати весь механізм обрядової дії. Розклад частин мав за собою повагу століть і зусиль найважливіших голів Східної Церкви. Звідси і консерватизм, який давав привід до докорів, щодо форми і змісту проти „закоственого візантизму“, який зі свого становища всяку новину вважав не тільки за ересь, але й за свідому та варварську затьоту.

Поміж ріжницями візантійсько-східного і західного світорозуміння правляче на Сході і в Візантії, нахил до типовості і послідовно недолічне та вороже відношення до всяких особливих відхилів і примхуватих змін. Консерватизм норма по суті присметна для всякого релігійного мистецтва, але і всюди вона звучала з церковною мистецькою творчістю. Толеранційне становище Заходу проявилася у цілій низці стилів, яким Церква давала свою апробацію — без категоричних обмежень і заборон.

Іконостас, як складова частина церкви, намічений вже в поземному плані середини і канонічно доцільно означений у всіх своїх формах щодо архітектури, різьби та малювання. Різьба, як і малювання найстаріших іконостасів

були ймовірно архаїчно-візантійського типу, зближені до мініатюр і стінопису відповідних століть цілого греко-східного, православного світу. Далі відомий факт, що на Україні далеко від осередка, де повстав візантійський стиль — після княжої доби, а ще більше після упадку Царгороду всупереч канонам — життя пішло своїми шляхами. Первісна основа, підигаючи століттями створеним апаратом європейських стилів, виявляла нагадний нагадний; то у сторону тих стилів, то знов обік цих вігавь замітні в поодиноких пам'ятниках своєрідні відхили, як вислів місцевих творчих елементів. І коли проф. Шмідт додає ріжницю вже в київських мозаїках Святої Софії і Михайлівського собору, зачислюючи перші до візантійсько-грецьких, а другі вважає за місцеву українську творчість, то що й говорити про галицько-українську іконографію?

Вже ренесанс у початках XVI в. витиснувши свій вплив на архітектурі (Володимирська церква), різьбі, малювстві та орнаментіці. Ще сильніше здарив по традиції барок і рококо у двох наступних століттях. „Барок знищило наше давнє мистецтво“ — сказав митрополит Шептицький у своєму інвентарнійному викладі при відкритті Нац. Музею. Він знищив традицію, і місцеві творчість парости мистецтва, які могли дати цікаві висліди, а які дедалі до нас проявлялися щораз скромніше по церквах сіа, положених найдалше від міст і широких шляхів. Вкінці, модиться й ікона, уступаючи місце образам мальованому олійною фарбою. Цей зворот шов від центрів-міст і переходив з міст на села.

„Щі самі методи підступної боротьби, убивання за вугла, похищення одних ворогів на других, знаменитого використання існуючих антагонізмів, бачимо й сьогодні, не тільки через досвід останньої внутрішньої соціальної війни, але й у явищах більш закритих та більш завуальованих. Нагадаймо собі тільки кілька прикладів. В 13 днів після травневої революції вбивають Симона Петлюру під приточною помсти за „жидівські погроми“ на Україні в 1918—1920. р. „Местинком“ є тайний агент ГПУ, жид Шварцбарт. „Помста“ чудово зішлася в часі з остаточною поразкою червоних в Італії і наростанням японської офензиви на Далекому Сході. Переворот у Польщі і факт, що до влади дійшов творець київського походу, сполучили борець за світову революцію, смерть Петлюри, невдачі агентури на Муссоліні, скріплення комуністичної ації в Японії, мали прятувати кровавий рай диктатури пролетаріату перед безпечною одночасною напавою зі сходу і заходу.

Так само сталося зі смертю особистого зороса Сталіна — бувшого міністра Рамішвілі, вбитого в 1930-ому році, причому вбива його, аякже, партійний „опозиционер“. Рамішвілі був одним із найгрішніших грузинських патріотів і пропагаторів спільного виступу поневолених народів СССР проти Росії, з Польщею та іншими, що їм загрожувало російським імперіалізмом.

Отже маємо в іконостасах значну розтяжність провідних стилів при візантійській схемі укладу. З іконосташих комплексів, що зберігаються до наших часів, ще найбільш чистим „візантійським“ типом можна уважати хіба львівсько-святотитинський, як найстарший з похованій XVII в. і то не без застережень, не враховуючи навіть його ренесансової різниці. Іконостахи у стилі строго-візантійському, пробує щойно шнесті нове українське мистецтво.

Коло XIX в. кінчається в Європі доба великих стилів Нова розбіжність творчості, в тому й мистецтва, пішла розбіжними шляхами, досі не закінченими в суспільному стилеву будівлю. Євста, як кажуть одні, стала безстилева, інші кажуть естетична. Появилася значне роздвоєння мистецтва історичного і релігійного мистецтва. (Вже сама їх назва й диференція це продукт нових часів — XIX ст.). Релігійне мистецтво із своєї природи не могло приступати до своїх завдань так революційно, як мистецтво світське, тимто і залишилося позаду пригнучене. Хоч час до часу позначалися спроби оживити не релігійне мистецтво, то спроби ці догори — або до примітивів, а при кінці минулого т. зв. безформна школа (Beformschule) вона знавувалася навіть на те, що у своїм магніті до саморозвитку та гнотичності запроваджує єгипетські засоби. А проте все те залишається без успіху і відповідного відгуків на цілу величезну продукцію релігійних образів, які ялові, розроблюючи окладяні форми у шораз гірших відтінках. Барок давав бодя розмах, виразну характеристику, театральні, але широкі жести, багату ориєнтацію щодо мотивів. Нове релігійно-церковне мистецтво здебільша дає виразнені подоби святців із позавертаними очима, дерев'яні моделі, ретушовані, солодко-банальні мими.

(Далі буде).

„Всюди і завжди „благовидний пролог“, завжди і всюди „ідеологія“ що закриває скритованість офіційно признаних „бандитів, шпівнів, провокаторів, вбивців“, що носять прізвища Ягоди, Крестинського, Бухаріна, Тугачевського та інших совітських достоянців, яким на імя большевицький легіон“.

В дальшій частині статті автор виказує, що сьогодні так само як в 1920-му році, тобто в часі польсько-большевицької війни, і потім після травневого перевороту в 1926. році, большевицька агентура, урочує своє найбільш скриті комірки, найбільш завуальовані контакти найбільш віддалених ідейно пригнелів“. Ця большевицька агентура звернула тепер головну свою увагу на терен східних окраїн Польщі. І тут теж знайдеться „благовидний пролог“, яким большевики можуть пригнати собі деякі польські кола, використовуючи їх до боротьби з українським життям. Таким „благовидним прологом“ може бути й магічний вислів про „стан посаданя“.

„Якби того „стану посаданя“ не можна було творити без фільсовітської у політичних наслідках боротьби з українським життям, якби ідеї життя-боротьби не можна було інтерпретувати інакше, як тільки у протимішнньому розумінні, інакше, як тільки співпрацею в реалізації основного гасла ОУН: витворити якнайбільшу пропасть між польським та українським громадянством“.

Ред. Бончковський має на увазі цей „стан посаданя“, яким польські політичні партії та організації, що мають себе за націоналістичні, послуговуються у боротьбі з українством.

„В цьому всьому, що ми сказали, одне може на перший погляд видатися неймовірно: яким чином явище, яке виступає під прапором польського націоналізму, що опановує польське життя, може вплинути відсміно на польський інтерес і стати малою не зярадяком чужої агентури?“

„На початку мале вяснення. Говоримо не про польський націоналізм як такий, в якого актуальність віримо і не сумніваємося, тим більше, що самі зараховуємося до польських націоналістів, які хочуть звязати протиріччя стосунки з конструктивним українським націоналізмом. Висловлюючи наш острах маємо на думці: а) псевдонаціоналістів, що пустими націоналістичними фразами хочуть замаскувати свою політичну дезорієнтацію і давню політику вести по давньому у давньому безуспішному напрямку щораз більшої анархізації українських відносин, б) змогу використання польського націоналізму через чужі агентури.“

Це останнє твердження зовсім не фантастичне ані нереальне. Чи мало маємо прикладів такого використання націоналізму навіть у великих і політично дуже культурних народів?

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 57. Пятниця, 23 (11) березня 1888.

СВОБІДНИЙ УТРАКІВІЗМ.

„Діло“ друкує на першому місці цього числа запит до ц. н. красної шкільної ради, ному в жіночій учительській семінарії у Львові, яка згідно з розпорядком міністерства має бути утраквістична, усі предмети викладають по польськи. Міністр освіти Гавч видав розпорядок, що утраквістичних учительських семінаріях в Галичині число годин на науку української мови має бути рівне з числом годин призначених на польську мову. Тимчасом в жіночій учительській семінарії у Львові для польської мови призначили три години тижнево, а для української тільки дві години.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

„До Відня надійшли з Петербурга незвичайні мирні вісти, з яких пробивається згода з Австрією. В Петербурзі дивуються, що австро-угорська преса використовує виступ деяких російських газет, що не мають ніякого значіння в Росії. Росія знає дуже добре звязок, що лучить Австрію з Німеччиною і тому хоче зберегти свободу ділення як доказ своєї мирної політики. В болгарській справі Росія дала поводитися помірковано і про дальшу діяльність авістки на австрійську границю нема й мови. Російська політика не загрожувє австрійським інтересам.“

„Що князь Бісмарк виховодить і тепер в Німеччині найкращим доказом є рескрипт цесаря Фридриха III до кравів Альзаці і Лотарингії. Зрештою кажуть, що ин. Бісмарк сам заявив, що останню частину свого життя хоче посвятити моніолізації і скріпленню відносин в Німеччині, але якби його зачіпили він боронитиметься до останнього. Також кажуть, що ин. Бісмарк заявив, що вірність в те, що мир втримається та що Австрія не погіршить неперемітись зброєними Росії; ці зброєння не спрямовані проти Австрії“.

НЕВДАЧНІ СОЮЗНИКИ.

У Львові відбувся 22-го березня 1888 р. похорон львівського хасидського рабіна Орніштайна. У довжій новинці про цей похорон „Діло“ пише: „Похоронний рабін мав велике пошанування і довіра в міродайних колах галицької „гієрархії сполучної“, яка вже від кількох наденцій ніколи не забувала запрошувати його до свого центрального виборчого комітету, щоб разом з ними визначував послів „для братської нареду руського“. Але на похороні не бачили ми нікого з цих кол, ані одного контуша, ані одної карабелі“.

„Тому, реасумуючи наші думки, мусимо ствердити, що у всіх наших потягненнях на „кресак“ треба зберегти незвичайну обережність. Ця обережність повинна зясовувати собі факт, що нема такого „закоу“, що замикав би агентурі доступ та змогу використовувати „народовонаціоналістичні“ групи, що діють в імя найбільших святощів, але саме завдяки агентурі часами діють зле.“

„Обережність і всесторонній досвід гонзи кожного потягнення, обережність, особливо супроти всього, що окраїнні відносини еспанізує і з найбільш легістично думачою „галицької“ дільниці робить доносину Альбанію — повинна бути прикметна для кожного кроку відповідально думачого громадянина і державного мужа, що займаються окраїнними справами“.

За обєднання українських сил.

ОБЕДНАНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В РІВНОМУ СТАНЕ ДІМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

Українська приватна гімназія в Рівному не має власного будинку, тому мусить тулитися в жительських домиках. Шкільна влада вимагає, щоб гімназію примістили у відповідному льокалі та й саме українське громадянство Рівного хотіло би дати гімназії краще приміщення, щоб могла вона якслід працювати та розвиватися.

При допомозі союмики будували для цієї гімназії величавий будинок. Але тепер союмик призначив цей будинок на приміщення повітового шпиталю, а як відшкодування для українського громадянства готов дати від себе на будову нового гімназійного будинку до сто тисяч золотих. До того ж православна церква влада має передати Т-ву „Українська Школа“ в Рівному площу під будову шкільних будинків на тому місці, де стоє старий собор. Маючи це на увазі, Батьківський Комітет при українській приватній гімназії започаткував акцію у справі будови будинку для гімназії.

Цєю справою зацікавилися ширші кола рівненського українського громадянства. Виринули різні проекти. Між іншими і проект будови великого Народного Дому, в якому малиб приміщення всі українські установи, в першу чергу гімназії та приватна українська народна школа ім. Гетьмана Мазепи.

Акцію будови будинку для гімназії або Народного Дому горячо підтримує Окружний Народний Комітет УНДО в Рівному. На ширших сходинах членів, що відбулися в неділю 13-го березня ц. р., зібрані заявили свою готовність якнайактивніше підтримувати матеріально й морально акцію будови в першу чергу будинку для приміщення гімназії і дальше для приміщення народної школи ім. Гетьмана Мазепи.

Розуміється, що така велика будова, яка коштуватиме громадянство поверх сто тисяч тисяч золотих, вимагає підтримки з боку українського громадянства Рівного. Треба — трісний був погляд згаданих ширших сходів, — щоб до комітету будови увійшли представники всіх суспільно-громадських та політичних організацій як теж дехто з визначних громадян, що до них загаль українського громадянства може мати повне довіря. Тільки такий загаль громадський комітет, щодо якого німа істчова чи організацій ані нікого з громадян не матиме ніякого застереження, матиме змогу перевести успішно і збірку на фокі будови і видизнатися з голінного завдання, тобто дати українській гімназії в Рівному відповідне приміщення.

3 природи і життя.

Мадагаскар — Рівієра Африки.

На схід від південної Африки лежить великий острів Мадагаскар, відділений від африканського суходолу мозамбіцьким проливом. Цей острів став тепер дуже популярний з тієї причини, що деякі міжнародні чинники пропонують там створити жидівську колонію для емігрантів жидів із держав, де їх забагато або їм важко жити. Недавно в англійській пресі появилася цікавий опис цього екзотичного краю, пера А. Ріальона, урядовця французької колоніальної адміністрації в Індокитаю, на Мадагаскарі і Таїті. Головно цікаві порівняння цього подорожника з деякими азійськими країнами.

Положення і людність острова.

Коли глянути на карту Африки, видно як банально не лежить Мадагаскар. Однак, як показують подорожники, ця країна робить зовсім враження Азії. Вона зв'язана з Азією і подібною поверхнею, згіршаним світом і населенням. Найбільш подібний Мадагаскар до великих азійських островів Індійського Океану Яви і Суматри.

Населення Мадагаскару переважно азійського походження. Мова мадагаскарців, що у деяких околицях острова дуже різнилася, дуже подібна до малайської мови мешканців Яви і Суматри. Однак мадагаскарці не є чисто малайським племенем, бо серед них є чимало чужих расових домішок. Нпр. серед мешканців побережжя виступають також домішки муринаської раси (негроїдальні), як ось кучеряве волосся та ін. Ці домішки походять від мурина-невільників Макуа, спроведених недавно ще з Мозамбіку, країни, що лежить на африканському березі напроти Мадагаскару (належить до Португалії).

В деяких околицях можна зустріти навіть апарії індійські та камбоджанські, однак переважна частина мешканців належить до малайської раси і має такий самий смугло-золотистий колір шкіри, як їхні расові побратимці з малайського півострову та островів Тихого та Індійського Океану.

Французи Африки.

Як кажуть знавці, Мадагаскар завдячує свою теперішню культуру і європеїзацію християнству. З усіх колоній, що їх здобула Франція від р. 1870, цей острів найскоріше підався французьким впливам. Підчас світової війни мадагаскарці хоробро воювали руч-об-руч із французами. Зате зажадали вони від французів признання їм таких самих прав. Ці права дістала лише вища верства тубильців. Їх зрівняли у правах із громадянами європейського походження, що втворювало серед тубильчої людності нову суспільну верству, залучену тісно з Францією і задоволену своїми правами.

За здоров'я країни.

Ще одну прикмету має Мадагаскар, доволі рідку в колоніях. Це широко розбудована санітарна опіка над тубильчим населенням. Мадагаскар був першою французькою колонією, де зорганізовано незвичайно дбайливу санітарну опіку над людністю. Там існує зразкова медична школа, з якої виходять лікарі-тубильці незвичайно сумлінно підготовлені до опіки над здоров'ям співгромадян. Багато з цих тубильчих лікарів доповнює свої студії у медичних факультетах Франції. На Мадагаскарі збудовано клініки для боротьби з малярією, сифілісом, сухотами та чумою. Дуже високо стоїть тут опіка над дітьми. Головно заслужені тут т-ва „Крапля молока для дітей“ і „Червоний Хрест“ у Тананарифі, столиці Мадагаскару.

Школи і дороги.

Зпоміж 700.000 дітей у шкільному віці 120.000 ходять до шкіл, а яких учить 2700 учителів. Під цим оглядом Мадагаскар стоїть найвище від усіх французьких колоній. На острові біжить також залізниця, що злучить пристань Таматава зі столицею острову Тананарифою. Вона догала на 370 км і підноситься на височину 1508 м. над рівень моря. Лінія має бічне відгалуження, довге на 166 км, що провадить до багатих рівнин над озером Аляотра. М. Антсирабє, має гарячі лікувальні джерела, через що його називають мадагаскарським Віші, отримане бічницю зі столицею. Мадагаскар має тепер 14 тис. км. доріг і 6.700 самоходів. На острові є кілька пристаней, а до пристаней в Таматава можуть причалювати навіть найбільші кораблі.

Краї, що не знає кризи.

Мадагаскар належить до тих нечисленних країн, яких не навістила теперішня світова криза. Він завдячує це головню тому, що продукти вивозу не то що не підупали через кризу, але ще виграли на вартості, як нпр. цукор, ваніль, графіт. Мадагаскар постачає Франції каву, а його продукція ванілі займає третє місце у світовій продукції цього сировини. Подібно зростає, все продукція гвоздики та інших коренів.

Клімат.

Мадагаскар є такий великий як Франція, Бельгія і Голландія до купи. Острів має дуже приємний клімат, подібний до клімату французької чи італійської Рів'єри. Подорожники кажуть, що життя тут легше ніж у старій Європі, тому не диво, що білі європейці починають тут поволі осідати побіч добродушних тубильців, що зрештою дуже люблять європейців і стараються їх наслідувати. Деякі французькі родини, що прибули туди з Франції чи з близького острову Реїньон мешкають там уже у третім поколінню.

Два дари Сонця.

Світло і тепло це найцінніший дар Сонця для нашої Землі. Оба ці чинники має Земля, правда, з інших джерел, але якби не Сонце, вони не вистачилиб для удержання життя на Землі у такій формі, як воно нині виглядає. Ці інші джерела енергії (насаме тепло Землі і промінна енергія зв'язд) не мають майже жадного впливу на життя на поверхні нашої планети.

Сонце висилає на Землю свою енергію в такій кількості, що підчас одної хвилини на 1 кв. см. поверхні Землі припадає 3 калорії тепла; на добу випадає 1000 кал. на 1 кв. см.

Не вся промінна енергія Сонця доходить до Землі. Наша атмосфера перепускає тільки 40 пр. цієї енергії, а решта 60 пр. відбивається від стратосфери і йде кудись у всесвіт. З тих 60 пр. 20 пр. енергії проглинає сама атмосфера; це головню довгохвилясті промені, т. зв. позачервоні. Вони майже не доходять до нашої землі, що зрештою для нас є навіть пожиточне, бо на думку деяких учених вони шкідливі для живих організмів.

Сині промені майже всі заломлюються в гонітрі і розпорошуються (т. зв. рефлексія). Ця рефлексія завдячуємо саме синьому небу, а також світло в тіні і в похмурі дні. Колиб не було того розпорошення синіх променів, ми б мали світло дні в тіні, ані в похмурі дні,

коли сонце закрите хмарами, хмари затримували би промені, що падають просто. Однак тому, що хмар нема всюди, світляні промені дістаються крізь незакриті частини неба і заломившись дають нам світло, хоча на небі і не видно Сонця.

Таємниця тепла.

До самої Землі дістається лиш 40 пр. випромінюваної енергії Сонця і то лиш як світляні промені, — тепляних нема. Короткохвиляні світляні промені зударившись із Землею, перетворюються на довгохвилясті тепляні промені. Шойно вони нагрівають землю і з неї випромінюють угору, огріваючи найближчі верстви повітря. Тому чим вище угору, тим після кожних 100 м. температура повітря стає нижча на 0,5° Ц.

Кожух нашої Землі.

Справжнім кожухом нашої Землі є атмосфера, що відіграє важну роль, затримуючи тепло при нашій Землі. Якби вона не затримувала тепляних променів відбитих від Землі, то на Землі булоб дуже холодно і вона виглядала б імовірно як закута в лід планета Венера.

Атмосфера нашої Землі є неначе межею, що не допускає до нашої Землі убийчих для життя сонячних тепляних (позачервоних) променів, а із Землі не випускає тепляних про-

менів випромінюваних на поверхні нашої планети із світляних. Цю працю нашої атмосфери можна порівняти зі шклом у теплярнях. Короткохвилясті промені світла переходять легко крізь шибки теплярні, вдаряють об землю інспектив, а після перемигіння у довгохвилясті тепляні промені не можуть вже уткнутися тою самою дорогою.

Голі лешетарі, червоне і біле сонце.

Ця здібність нашої атмосфери перепускати і затримувати, залежить від її густоти. Тому, що поверхня землі нерівна, густість атмосфери неоднакова. Так нпр. у високих альпійських горах у славній альпійській столиці зимових спортів Давос можна їздити по снігу на лешетах у самим купелевим строю. Хоча температура снігу понижче 0° Ц., ніхто тут не перестуджується. Діється це тому, що у високих горах атмосфера значно тонша і тому через неї переходить багато більше світляних променів, що відбиваючись від поверхні землі перетворюються у відповідно більшу масу тепла ніж на долах.

Ця сама густість атмосфери є причиною, що наше сонце видається нам при сході і заході червоне, коли його промені біжуть через атмосферу скісно, через що вона стає для них грубша. Колиж сонце стане у вершк неба впопудне, воно видається нам біле, тому, що атмосфера тоді є найтонша і через неї дістається до нас мішанина різних променів, що втворює у нас враження білого баран. Б. Г.—Я.

Хвороба вперед 400 літ.

В останніх часах у пресі появилася вістка про незадоволення робітників, що працюють в копальнях уранової руди в Йоакімсталі у Чехословаччині. З цієї руди, як відомо, видобувають цінний першець рад, котрого промені мають тепер велику лікувальну силу у новітній медицині. Причиною незадоволення серед робітників у цих копальнях було те, що вони почали масово западати на провані т. зв. **радової хвороби**.

У зв'язку з тим чеські часописи подають, що це хвороба не нова, її знали ще 400 літ тому, коли нікому не снілось про існування рад. Тоді в околицях Йоакімсталі були копальні срібла, і тоді також серед робітників тих копалень панувала подібна хвороба.

Один з тодішніх лікарів Венцель Баєр видав у 1523 р. брошуру, де описує прояви радової хвороби і подає спосіб її лікування. Однак хоча Баєр був одним з найсвітліших умів своєї доби і окрасою медичних факультетів пімнічної Італії та найвідомішим лікарем Карльсбаду, не міг зарадити розвоєві хвороби, бо ніхто не знав її причини, якою був таємний першець рад.

Другим лікарем, який займався таємними хворобами робітників цих копалень був магистер Матіус Гунат, що у спеціальній брошурі виданій в 1529 р. описав прояви незвичайно подібної до чужої легені, хвороби, що виступає серед цих робітників.

Коли з тих копалень срібла перестали добувати срібло, бо це перестало виплачуватися, зникла і таємна хвороба серед околичного населення.

Шойно гіршіття рад і праці над добуванням уранової руди оживили Йоакімстальські копальні, а з нею появилася забута від століть хвороба.

Тепер робітники домагаються, щоб чеський уряд запровадив в копальнях євські засоби обережності, що мають забезпечити життя і здоров'я робітників. Має бути установлений скорочений час праці; також мають увести спеціальні урядові та охоронні апарати, що зменшують шкідливий вплив радових еманцій на організм людини.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО...

...в Англії заклали спеціальний інститут для лікування паркінсонізму. Паркінсонізм (хвороба Паркінсона) це нервова хвороба, що є найчастіше наслідком епідемічного запалення міаку. Вона проявляється тим, що кінчини і ціле тіло людини безупинно тремтять, через що людина стає нездібна до праці.

Як подає американська лікарська преса, смертельність наслідком хвороби серця серед лікарів є вдвоє більша ніж у інших факах (40 пр. — 23 пр.).

Головною причиною смерті серед населення Японії є сухоти (19:10 тис. мешк.). Потім «де червінка» (7:10 тис.); також дуже є поширена трахома (т. зв. єгипетське запалення очей), на яку нападає 7 міль. японців.

Сторінка без політики.

Тайна океану.

ЖАХЛИВА СТАТИСТИКА.

Радіо, апарати чутливості на найменше дотикання етеру. На всіх кораблях, що плавають по океанах, у всіх рятувальних стаціях, що розкидані уздовж бережків — сидять немов скам'янілі люди: — тухляцями на вухах і чатують, чи не віднесе до нас із віддалі сухий, трагічний сигнал: три точки три риски, три точки: С, О, С!

Скільки таких сигналів намагається без успіху прорватися крізь рев бурі або безмежний мур морської тиші, скільки їх сплинуло на холодні води океану, що їх ніхто й не почув? Скільки то разів і залогів й подорожів, закинутих до краю на безмежній океану даремне кличуть: «рятунок для душі». Цього ніхто й не счислить!

Найсумніші сторінки мореплавства говорять про кораблі, що гордо лопотіли вітрилами, коли покидали пристань, але вже ніколи до неї не вернулися. Сьогодні, завдяки радію, таких випадків куди менше, але всеж такі їх ще доволі велике число. Кожне обезпеченне товариство може вказати довгу листу пропавших кораблів, що згинули без сліду.

Ще в 1932. р. занотовано 12 кораблів, що пропали без сліду. В 1930. р. пропало 16 кораблів, в 1927. р. щезло аж 32 кораблі. Ці числа це дрібниця в порівнянні з трагічною статистикою давніших часів. Нпр., в 1890. р. пропало 83 вітрильниці і 7 пароплавів. А в книгах Гідрографічного Уряду у Вашингтоні записано, що в роках між 1897 і 1901, заприїмали аж 1.000 розбитих кораблів, що блукали по морях.

Такі розбитки густо-часто перетинають біг пароплава як кораблі-опирі, миготять зелено, обліплени водорослинами й мушлями. Неразплунуть вони під водою і є постійною небезпечкою для пароплава. Вони огорнені легендами і моряцькими забобонами — і не дивися, їх історія іноді такі жахливі й несамоовиті, що своєю неможовітною дійсністю схожі на легенди.

Ось кілька таких легенд ми тут розкажемо: Моряцькі історії оповідають про корабель «Балитиний Жакет», що переплив без залогів 15.000 км. На його чердаку вибухла біда Фаландських островів пожежа й залогів покинула чердак і залишила пароплав на ласку морських хвиль. Дав і пів року пізніше заприїмали його останки біля західної Австралії.

нав Гольфштром і пригнав корабель з ненарушеним вантажем до берегів Англії, начеб знайшов його місце призначення. Це одиникий випадок, що море показалося... джентельменом.

В 1910. р. знайшли на Атлантийському океані ненарушений корабель «Мери Целесте». На чердаку цього знаменито вярдженого корабля не знайдено ні живої душі. Що трапилось на його чердаку? Чи якась пошесть? Шал? Злочин? — Цієї загадки ніхто не розв'язав!

ТРУП — ПОЖИВОЮ.

Норвеська барка «Текля» блудила по морі із 17 людьми залогів тільки три тижні, тисячу миль на північний схід від Бермудів. Тільки 21 днів — але які страшні були ті дні! Барка плала з Мексику домів із вантажем дерева. Підчас найкращої погоди впала на неї коротка, нагальна буря. По кількох хвилинах барка була вже одною руїною. Вітрила подерті, рятувальні чайки зірвані, збірники на воду знищені, харчові запаси мокрі. Корабель був би напевно затопився, якби не мексиканське дерево, що затримало його на поверхні. Відданий на примху вітрів, морських струмів — розбиток поплив у сторону Азорів. Смерть день у день забирала багаті жива серед залогів. Чотирнадцятого дня залишилося тільки чотирьох моряків. Пятнадцятого дня вони кидали жереб, хто з них має бути жертвою. М'ясо і кров нещасного мали ще трохи піддержати надію в живучих на рятунок. Врешті 21. дня наплив корабель «Герман». Моряки були вже напів мертві. Вони навіть не піднесли свого змертвілого погляду, коли прибули моряки з «Германа» їх рятувати. Аж по кількох місяцях вони прийшли до себе й відізнавали ринкову. В Гамбурзі поставили їх перед судом під замітом убивства свого товариша. Суд їх увільнив, бо знавці заявили, що вони діяли під впливом шалу внаслідок голоду.

Малий англійський поштовий корабель «Кальдер» виплив у свою, не знати котру, щотижневу подорож із Гамбурга до Гуль. Шлях був «віджиджений» і зовсім певний та безпечний. Пілот, що випроваджував його з пристані, побажав капітанові «щасливої подорожі». Дорога тривала звичайно півтора дня і погода була прекрасна. Однак до сьогодні ніхто не знає, що сталося з тим малим поштовою кораблем. Затону — це певно, бо ніде не знайдено його останків, але — чому?

РОМАНТИЧНИЙ АРХИKNЯЗЬ

На короткому шляху Лія Плята — Вальпараїзо пропав корабель «Ст. Маргарета». Його капітаном був Іван Орт, 6. австрійський архикнязь Іван Габсбург. Дня 11. липня 1890. р. той корабель виплив з Лія Плята з нещасним романтичним архикнязем. Від тієї хвилини пропав корабель і його залогів. Імовірно, той корабель ще якийсь час блукав по морях, як пострах забобонних моряків. Бо довгий час кружляли серед мешканців скелестих островів коло рога Горі несамоовиті історії про опирний корабель-вітрильник.

Моряки оповідали, що ще на весну 1929. р. данський шкільний корабель «Клебенген» стрінув на своїм шляху того опиря, що «гонив» його довгий час.

Технічно добре вивантажений 10.000 тоновий корабель «Варатаг» відбував у квітні 1908. р. подорож з Англії до Австралії. Мав він 10 тис. тон вантажу і 200 осіб залогів. Але він ніколи не доплив до своєї мети. Не знайшли теж ніде його останків, що могли би дозволити на бодай деякі здогадки щодо долі цього корабля.

ЛЮДИ, ЩО СКАКАЛИ В МОРЕ.

Трагедія корабля «Зеланд» вже давня, але також не виснажена. Вона трапилася в 1885. р. З пристані Амой виплив корабель, що віз на собі 600 китайців-робітників до Перу, до копальні срібла. Подорож мала тривати 120 днів. Харчі і води було досить на ті чотири місяці. Але морська тиша здержала біг корабля. Згодом вітер вернувся, але вже як бурей. Тяжко ушкоджений корабель леден волюкся і відбував повільно свою дорогу. Тих 120 днів продовжилося до 250. Люди виснажені внаслідок голоду із сил, попадали в пошесть хороби. Їх огорнуло шал: вони скакали в море цілими гуртами. Коли по дорозі стрінули другий корабель, було вже на чердаку лиш 350 китайців.

Американський шкунер «Альма Куніг» був іграшкою морських хвиль цілих 598 днів. Виплив навантажений магонем із Порт Рояль до Бостону. Дня 6. лютого 1895. р. стрінула його одна із найжахливіших морських бур. Трикутні такелюки, буря ушкодила кадок, чердак зкрила груба верства льоду, важкі хвилі спливали моряків із чердаку в море. Урятувалося тільки кілька осіб із залогів, залишаючи розбиток корабель на його власну долю. Процес відшкодування вже майже скінчився, коли не примітили зариси розбитого корабля коло Пінами. По 598 днях, по 5.000 мильовій блуканні притягнули сумного морського інваліда до пристані.

Тайна, що оповіла вітрильниці «Мальбург» який у 1890. р. виплив із вантажем м'яса й вів з Англії, до нині не виснажена. Останній раз бачили його коло рога Горі, відтак він пропав. Багато років пізніше капітан одного корабля повідомив, що на своїй дорозі зустрів якийсь розбиток-вітрильниці, оброслий водорослинами, перевернутий і знівчений. В капітанській каві знайшли документи «Мальбургу». Зірвалася буря і розбиток залишено на ласку хвиль. В липні 1910. р. капітан згаданого корабля знайшов в Сієрра дель Туго в Пол. Америці ретульовою «Мальбурга». Судові акти, що торкнулися випадку «Мальбурга» ще до нині не знайдені.

Бездонні глибини океану уможуть добре і задрісно скривати в собі не одну тайну.

ВЕСЕЛЕ.

Коли цар Петро Великий приїхав до Парижа, показав йому якогось багатого швейцарця який одягався дуже по модному і кожного дня вдягав нове убрання.

Цар поклав на те голову: — То він мабуть дуже недоволенний зі своїм кравцем — сказав він — чому ж у такій великій не знайде собі іншого.

ПОДВІЙНА ПРИКМЕТА.

Двірська оркестра Людовика XIV. грала одного вечору «Мізерере» Люді. Король узяв колона і з ним цілий двір мусів прихилитися. Після закінчення твору король звернувся до графа Грамонта:

— Як подобається вам цей твір? — Незвичайно приємний але вуха, Вона й личаюсте, але незвичайно приємний для мене.

Жінка в дотепі.

ХТО МУДРИШИЙ?

В одному товаристві просили якогось вирішити, хто мудріший: чоловіки чи жінки. Шопенгауер відповів так: — Розумніші жінки, бо вони впадають у чоловіки; чоловіки дурніші, бо жінки впадають у них.

КАРА ЗА НЕДОТРИМАННЯ ОБТЯГІВ. Стрілаберг перебував раз у товаристві, з яким говорили багато про любов і шлюб. Одна з пань сказала так:

— Я не знаю кари, що була б доволі суворою для чоловіка, що не додержав обіцянки дружині! На те сказав Стрілаберг джентельмен. — А я знаю — приїжджайте до мене обітницю.

МОРЕ — ДЖЕНТЕЛЬМЕНОМ.

Було це 17. березня 1888. р., коли американський шкунер «Врайт» попав в осередок бурі. Вітрила пішли в шкварту. Машт із тріском упав на чердак. Корабель пропав, бо бурхливі хвилі воли до його середини крізь отвори. Залиш урятували переїжджачі кораблі, але кадок ушкодженого корабля пропав у мряці й темряві. Ця катастрофа трапилася на висоті Балтійського. Однінадцять тижнів пізніше німецький пароплав бачив його останки, що тиналися по морі. А десять місяців пізніше вони позализи коло берегів Шотландії. «Врайт» виплинув з Америки із вантажем дерева, призначеним для Англії.

Інший американський корабель плыв з вантажем із Америки також до Англії. Слаб людські сили не могли протиставитися силі морської бурі, яка кинула його на волю божу. Врешті синула його на саму середину могутнього Гольфштрому. Тоді прадо слабодушних моряків вико-

Опіка над українцями.

Опіка над українським народом Полісся й Волині — над старшими людьми й дітьми — їде безупинно. Їде вона в найрізноманітніших формах і розмірах. Їде руками різноманітних чинників. Їде назагал тихо. Не кажемо, щоб зовсім без гомону, але в такій формі, що українське громадянство цих земель майже не помічає цієї опіки, а як іноді і взагалі вона йому в око, то громадянство не звертає на неї особливої уваги. Мовляв, дрібнички! А тимчасом ці дрібнички у своїй сумі дають куди більше того розміру, що повинно поважно затривожити українську місцеву верхівку. І не тільки верхівку інтелігентську, але й усі сільдоміші елементи нашого села.

Вже давніше довідалися ми з польських часописів, що кільканадцять тисяч українців на Поліссі перейшло на римо-католицизм, що рівня значне зі стратою їх для українського народу. Відомо, що там у всіх школах навчання у польській мові, навіть навчання православної релігії; що денеді вже руські батюшки й у церкві починають вживати польської мови.

Найбільше плянову опікунчу роботу над нашою польською дітворою веде „Мацеж Школярна“ в КОП, найчастіше спільно. Подає деякі відомості про цю роботу серед українських дітей Полісся за польською пресою.

Отак „Дзень Добри“ з дня 20-го лютого ч. р. (ч. 51) під голосним наголовком: „60 шкіл у збогнх польських селах під опікою війська“ пише:

„Освітня співпраця війська з „Мацеж-ою Школярною“ на терені Полісся розвивається дуже добре. Окремі польські гарнізони співпрацюють із громадянством і шкільною владою. Найкращий прояв суспільно-освітньої діяльності війська на Поліссі це опіка над асе-людиними школами та матеріальна поміч при закладанні нових шкіл.

„Сьогодні під опікою війська понад 60 юдаудних шкіл. З того числа під опікою КОП-у знаходиться 40 шкіл. Баон КОП „Сен-пав-че“ опікується поважним числом дітей, що сягає 4.000. Доживлює їх та, в міру можливо-сти, помагає їм одягом і шкільним приладдям.

„Акція школи не обмежується тереном школи, але сягає поза неї і виникає в житті села.“

„Праця війська на Поліссі має величезне значіння з погляду державних інтересів, бо зрештою торкається нового молодого покоління поліщуків, які ростуть і виховуються на доб-

рих і корисних громадян РП. На маргінесі треба зазначити, що акція, яку веде військо, знаходить найглибше арозуміння серед польського громадянства, що зуміє оцінити ці заслуги.“

Звичайна річ, українське громадянство-булоб дуже вдячне всім тим, що несуть мате-ріальну поміч нашій убогій польській дітворі, якби ця поміч, звязана з добре знаною нам „освітньою“ працею, не мала на меті забрати нам це молоде покоління назавжди; та якби не відбирали нам змоги самим заопікуватися нашими дітьми.

Таксамо ми добре знаємо, що значить ви-ховати нове покоління поліщуків на „добрих громадян“. Віцекороль Канади, відвідавши в 1936. р. одну українську оселю, так промовив до наших людей: „Будете добрими канадійця-ми, коли будете добрими українцями.“ У нас же обумовлюється (це іншими словами: „як“ перестанете бути українцями“.

„Дзень Добри“ не подає, в чому виявля-ється „викання в життя села“, але ми з інших джерел знаємо, що власне в такій самій „ос-вітній“ праці.

Навіть поміч убогим дітям убранничками має не тільки філантропічні мотиви. Гляньте на ч. 7—8 часопису „Пшиспособене Рольніче“, що виходить у Варшаві. На обгорті світлини: польський хлопчик на тлі сітей, очевидно си-нок рибалки, у подертих полотняних штанцях, сорочці, онучах і постолі, а на голові, за-мість рідного польського капелюха чи кашке-та, рогатинка, очевидно, подарунок опікунів.

Про подібну опіку на Волині ми знаємо з подій у районі Ланівців та в інших місцях.

Тепер приходить на Волинь ще один рід опіки — власне: опіка над волинською „загро-довою шляхтою“. Про цю „шляхту“ тут ніхто й не чув, хоча, міркуємо, що може денеді по-дібні „викопалини“ й зустрічаються. Зрештою, чого не може дати наша Волинь! Коли появи-лася лютючка, що всі, які мають прізвища на: ський, цький і нч — не зросішчені наші сусі-ди, то чому вони не можуть одного гарного дня стати шляхтичами? Хоча... у Польщі по-дібний поділ громадян знесли й конституція не знає ніяких князів, графів і взагалі шлях-тичів.

Але що це обходить наших опікунів! „Барство (панство) то віспа“ — сказав М. Горький у своїй пісці „На дні“, — не сходить до смерті.“

В. О.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в перші роковини смерті

о. Теодора Попеля

б. кат. в Дрогобичі

відправиться в суботу 26. березня ч. р. в год.
в. кранці в церкві Успення Пр. Богородиці
(Волоська) при вул. Руській, на яке запро-
шують
Жінки і сини.

журби місцевих українців за діти закінчених
суди долею братів, як теж жертвості арген-
тинських українців, що підпомагають Т-во по-
стійно.

НОВІ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУК.
ІНСТИТУТУ.

У. Н. І. закінчив або закінчує низку нових,
тасами д. цювних видань. На днях вийде
„Кореспонденція М. Драгоманова зі „Старою

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Для замовлення: вказати прізвище, ім'я, по-
та і адреси просто в Лесзек-ов — пошта — телеграф —
телефон: ЛЕШЕЗЕК-ОВ — воєн. дзвінок

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 253-24.

УКРАЇНСЬКА ШАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
із правом пупілярности.
ВЕДЕ всі банкові чинности.
ПЕРЕМИШЛЬ, РИНОК 5. І. п. Тел. 1207. Чековеkonto ч. 144.755. 1—3

З українського життя у Варшаві.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ.

Величезна маса українського громадянства
має участь у цюгоричній Шевченківській ака-
демії, влаштованій місцевим українським Цен-
тральним Комітетом, що відбулася 13. березня
в репрезентативній залі Вєсярського Т-ва.
Із великої аудиторії давно вже не бачили
ми на українських національних святах у Вар-
шаві.

Програма академії була складена просто
і чесно: після реферату проф. П. Зайцева
про поему „Гамалія“, Український Нац. хор ім.
Лисенка під дир. Солотуба виконав чотири від-
омію дібрані твори й „Заповіт“, якого ви-
ступав у віршів тиші.

Звертала увагу поважна участь студентства
і дитори.

ВИКЛАД ПРОФ. Д-РА КОРДУБИ.

На засіданні історичної секції дослідницької
комісії над польсько-українськими проблемами
у Варшаві Інституту (11. ч. м.)
проф. д-р Микрон Кордуба, обговоривши тему
„Шляхи до кандидатури Богислава
Тройденовича на володимирський престіл“. Ре-
ферат українського вченого виклав багато
цікавих відомостей. Досі припали були в науці,
що Тройденовича посадили на володимирському

престолі В. Локеток. Проф. Кордуба вдалося
доказати, що документи, з яких робили висновок
про поход Локетка на Галичину і Волинь, цимом
про істинування такого походу не свідчать, вони
горкаються інших справ і часів. У дійсності Бо-
гислава поклали галицько-волинські бояри,
за згодою татарського хана Узбека.

З Т-ВА „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА НА ЕМІГРАЦІЇ“.

В суботу 12. березня ч. р. відбувся у Скіл-
юму Інституті відчит проф. Д. Дорошенка про
життя українського студентства на початку ХХ
ст., зорганізованій Т-вом „Українська Школа на
еміграції“. Згадане Т-во, одне з тих, що волі-
ють правдиву, конструктивну працю, ніж блис-
котливі виступи нязонні, заслуговує з огляду на
більшу увагу українського громадянства.

Т-во засноване у 1935 р., має тепер 120 чле-
нів, його ціль — допомагати матеріально у ви-
ховуванні загроженої денационалізацією укра-
їнської дітвори на еміграції. Завдяки жертвен-
ності членів, зокрема таких добродіїв Т-ва, як
Митрополита Шенницького, архієп. Олексія,
У. П. Р. та інших, Т-во удержує 10 дітей сиріт
у перемиській бурсі, приймає спорадичні допо-
моги, організує вакаційні табори, тощо. Багато
завдячує Т-во „Українська Школа на еміграції“
жертвенності українського громадянства Гали-
чини й Волині, що зуміло підкресити як прола

Громадою“ в обрібці Г. Лазаревського. Крім
того саме закінчено друкувати праці д-ра
Б. Крушинського п. н. „Політична діяльність П.
Орлика“, написані на підставі нових джерел-
них шведських та німецьких матеріалів; проф.
О. Лотоцький викінчив уже II. том своєї „Авто-
кефалії“.

Комісія Шевченкознавства викінчує нові
видання творів поета. Тепер друкують XV. том
(переклади на чужу мову).

З діянки літературних перекладів слід від-
мітити зазробовану до друку польською „Авто-
льогію української поезії і прози“, виготовлену
проф. Б. Лепким. Крім неї до Інституту зголо-
шено ще дві антології української поезії у
перекладі — Лободовського і Голєндра.

Проф. Іванів викінчив: „Промисла України
і Північного Кавказу“, д-р М. Пшепорська
„Надсонський діалект“.

Крім того до друку пішли: „Діярій Пилипа
Орлика“, П. т. О. І. Карашевича-Токаржевського,
„Фінанси У. С. С. Р.“, іск. Гловінського, „Ліси
й лісна господарка України“, П. т., проф. Іва-
ницького, врешті збірка праць, присвячена па-
м'яті Мазепи.

На маргінесі цього багатого вказу нових
артістичних книжкових позицій У. Н. І. дозго-
мо собі зауважити, що влірі з видавничими
осагами У. Н. І. повинна йти зміла пропаганда
тих книжок серед загалу українського суспі-
ства, та запитати чи переважені видав-
ництва У. Н. І. з коментарі дещо схоласти-
чними й теоретично-комбінованими працями з ді-
янки економіки в У. С. С. Р. не забирає місця
іншим, актуальнішим, цікавішим і доступнішим
заянцям української сучасності.

КТВ.

— Зі суду. Любанський арештував Володимира Княздревського на сирітщині за вбивство дочки Гонсорової. Перед судом у Сосновці станула людина...

Присилайте переслать